

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. D. N. Benedicti XIV. Declaratio Super Matrimoniis Inter Protestantes Et Catholicos

Benedikt <XIV., Papst>

Coloniæ, 1746

VD18 1439684X-001

4. Doctissima Relatio Em. Card. de Alsat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40802

His itaque ob oculos habitis, resumpto Folio sub dictam diem 17. Augusti 1737. distributo, perpensa elaborata doctissima Relatione Eminentissimi D. Cardinalis ab Alsatia Archiepiscopi Mechliniensis, qui sententiam suam super postulationibus Iprensis Episcopi aperire rogatus fuit, visisque demum, si placet, etiam Adnotationibus Secretarii unà cum Resolutionibus, sive Rescriptis ab hac Sacra Congregatione per varia tempora editis sejunctim circumferendis, placeat EE. VV. statuere.

An, & quomodo sit rescribendum Episcopo?

C.
R E L A T I O
Eminentissimi, & Reverendissimi Domini
CARDINALIS DE ALSATIA
ARCHIEPISCOPI MECHILNIENSIS.
Eminentissimi, & Reverendissimi D. mei
Observandissimi.

Accepi Folia in Urbe impressa, quæ continent Dubia Sac. Congregationi Concilii die Sabathi 17. Augusti labentis anni proposita. & juxtà morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda, inter quæ præcipuum, & summi sanè momenti Dubium proponitur circa Matrimonia in Hollandia contracta citrà formam à Sac. Concilio Tridentino *sess. 24. cap. 1. de ref. Matrim.* præscriptam: Super quo dubio, & super expositis ibidem in utramque partim rationibus placuit EE. VV. sententiam meam exquirere.

Omni-

Omnibus igitur attentè perpensis, extimatis-
que rationibus, quæ in supradictis Foliis in utram-
que partem doctissimè simul, & studiosissimè al-
lata sunt, primum illud occurrit examinandum,
an Sac. Conc. Trid. in Hollandia fuerit sufficien-
ter publicatum, in ordine ut nova Tridentini
constitutio ibi vim legis obtinuerit olim, & ob-
tineant hodie, adeoque an ad mentem ipsiusmet
Concilii Matrimonia præter formam præscriptam
contracta irrita sint, atque invalida? Video in di-
ctis Foliis pag. 151. allegari plures Authores gra-
ves, qui asserunt Concilium Tridentinum in om-
nibus Provinciis Belgii fuisse publicatum. Verùm
inter illos Authores nullus est Belga, & hi, ali-
que ità sentire videntur, quia constat „ Philip-
„pum II. Hispaniarum Regem jussisse sapiùs, ut
„ad publicationem Concilii, non obstantibus
„quibuscumque oppositionibus, procederetur,
„& Margaritam Parmensem, Ducemque Albanum
„Belgii Governatores dictam publicationem ur-
„sisse, & modis omnibus procurasse. „ Hos cona-
tus, jussiones, mandata loquuntur Historici om-
nes, & agnosco Ego. Nihilominus mihi valdè
dubium est, an in Hollandia, & confœderatis
Provinciis sufficiens Concilii Tridentini publica-
tio facta fuerit; imò an fieri potuerit talis necessa-
ria publicatio, qualem ipsummet Concilium re-
quirit, adeoque an observantia constitutionis
Tridentinæ unquam cum autoritate, & cum
effectu inducta fuit in Hollandia, fœderatisque
Provinciis.

Fridericus Schenkus primus, & unicus post
novarum Sedium erectionem Archiepiscopus Ul-

trajectinus mense Octobri 1565. indixit Synodum Provinciam pro publicatione Tridentini faciendam ex mandato Regis. Reclamarunt contra Archidiaconi, Prælati, & Capitula quinque Ecclesiarum. Posthabita illorum protestatione, iussit publicationem fieri in Synodo die 31. dicti mensis Octobris; verum, appellantis plerisque, alia solemnibus publicatio facta fuit in Metropolitana Ecclesia latinè, & ex domo publica Civitatis Belgicæ die 22. Junii 1566. Legitur etiam publicatio facta fuisse Delphis Oppido Hollandiæ, & Diœc. Ultrajectinæ, mense Augusto ejusdem anni 1566., cum nullum ob turbulenta tempora effectum habuisset, secuta est tertia publicatio Ultrajecti facta anno 1570., de quibus videri potest *Bat. Sac. par. 2. p. 19 & seqq.*, Cui Authori, quamvis Schismatico Presbytero Ultrajectino non est, cur fidem denegem in hac parte historiæ, quia nullam fallendi causam habuit, & pro Concilii Tridentini observantia semper stetit. Cæterum ne Schenkio quidem Archiepiscopo sat auctoritatis fuit ad Tridentini publicationem, & observantiam procurandam. Archidiaconi nempe antiqua jura non dimittebant: Et Cornelius Meropius, „ Archidiaconus majoris Ecclesiæ, cui uni-
 „ versa olim intra Civitatem, & aliquot in locis
 „ extra illam jurisdictio competebat, patrio idio-
 „ mate Concilium Tridentinum annuntiavit. „
 Quo successu in his, & in reliquis locis Diœcesis Ultrajectinæ, id ex sequentibus utcumque colligi poterit. *V. Bat. Sac. p. 19. & 55.*

Verum enim verò hæ tres diversæ Concilii publicationes ex Regio mandato factæ videntur fuisse
 meri

meri conatus, & omni effectu caruisse. Erat namque illis temporibus miserrima Ecclesiæ Batavæ facies, & in inonomachia grassabatur per totum Belgium anno 1566. adeo, ut Magistratus Ultrajectinus coactus fuerit unam è Parochialibus Ecclesiis Civitatis S. Jacobi Sacram Hereticis permittere, & tradere die 27. Augusti 1566., id est, decem mensibus post primam, & duobus dumtaxat post secundam, & quatuor omnino annis ante tertiam Concilii publicationem ibidem factam, quæ Parochialis Ecclesia numquam fuit restituta, rebus semper in pejus labentibus, & tandem desperatis; de quibus angustiis, & de eversa re Catholica loquuntur Historici omnes, & signanter videri potest, qui nuper ex professo (ut ajunt) hæc examinavit Ecclesiæ Meæ Metropolitanæ Canonicus, nunc etiam Archipresbyter E. P. Hoynch Van Pappendrecht in *hist. Eccl. Ultrai pag. 6. & 7.*, & in ejusdem *Specim. Grum. Brædess. pag. 30. & 31.* Difficultates, & oppositiones publicationi Concilii factas adnotarunt Historici passim, & præ cæteris Nicolaus Burgundus Belga primùm Professor Ingolstadiensis, dein Senatus Brabantinus Vir Catholicus, & Scriptor accuratus, qui rem compendio exhibet his verbis, „ Primus omnium Archiepiscopus Cameracensis, nec sinè contentione, „ (Concilium Tridentinum), „ vulgavit. Eamdem „ enim Regionem necdum contagio latè infederat. „ post multum demum temporis Mechliniensis „ agrè obtinuit. Ultrajectino pertinaciùs contra „ dictum. Canonici in solidum severitatem aspernabantur spernendi morum, & licentie assueti, „ cum Archiepiscopo crebrò intendebant certa- „ men,

men, cujus frugalitatem pro vitiis oderant. Frisiorum Civitates misere legatos in Curiam. Opponentibus majorum mores. Constituta, responsum fuit, nihil adferri, cur morarentur desiderium Regis, quod cæteræ Provinciæ tam promptè absolverant. Nec eosdem nunc scrupulos sibi primùm moveri: plures Provincias idem agitasse; Sed manere jura sua cunctis integra, quoad definierit Rex, quid de his fieri placeat. Non movebant hæc Frisios obstinatos adversus imperium: multique contradictionis auctoritatem Gubernatricis destructam sequens motus languentem extinxit.

Inter Episcopos Suffraganeos Sedis Ultrajectinæ unicus legitur, Concilium Tridentinum in sua Diœcesi publicasse, nempe Daventriensis, quod serius ea Regio à fide, & ab Hispano Rege defece- rit. Idem conabatur Middelburgensis Episcopus ordinationibus suis, & Synodi Diœcesanæ prælo Lovaniensi commissis, cum tota Zelandia à fide defecit. Reliqui tres, nempe Harlemensis, Levardiensis; & **Groeningensis** publicatione in Ultrajectina Synodo facta contenti urserunt Tridentini Concilii observantiam, quantum quidem potuerunt, & hinc nata Authorum sententia asserentium, Concilium in fœderato Belgio publicatum fuisse; prout etiam ad S. Sedem relatum fuit centum post annos in Relat. Archiepiscopi Ephesini apud *Hoguet Hist. Eccl. Ultraj. par. 95.*

Quid Schenekius Archiepiscopus post Synodi celebrationem egerit, id nos latet omne, & est mirum apud omnes Authores de hoc Præsule silentium; quamvis superfuerit annis prope quinde-
cim,

eim, nempe usque ad 25. Augusti 1580. , quo die obiit. Nemo illi successit, sed Archiepiscopus Ultrajectinus cum quinque Suffraganeis Diœcesibus, Vicario Apostolico à S. Sede attributi sunt. Primus Sasboldus Vosmerus de publicatione Concilii dubius anno 1609. 28 Junii illud rursus publicavit, „usurpans hæc verba; „Concilium Tridentinum.... „aliàs publicatum iteratò vobis proponimus, & in „omnibus suis partibus observandum sub anathematis pœna mandamus, renovantes, & confirmantes omnia, quæ felicitis memoriæ Reverendissimi DD. Egidius de Monte Episcopus Daventriensis, & Joannes, (verius Cornelius) à Mirop Præpositus, & Archidiaconus Ultrajectensis super hoc statuerunt. „ *Bat. Sac. par.* „55., & 67.. Hæc ille, veluti si daretur intelligi, nihil actum fuisse à Schenckio, totaque Synodo Ultrajectina, vel ipsos frustra fuisse conatos. Certè de publicatione facta in aliis Diœcesis Locis, ac pluribus Oppidis, nihil prorsus, post longum, & diligens examen invenitur actum; nimirum Dordraci, Leidæ, Gaudæ, Reterodami, Schiedami, Gorcomii, Brilæ, Schoonhoviæ, Amesfortii, Dosestradri, quod iniqua tempora nihil simile permiserunt. Et Henricus Cuyckius Episcopus Ruremundensis Secundus anno 1596. institutus, videns insigniora quoque Diœcesis suæ Oppida ab Hæreticis sibi erepta, uti Neomagum, aliaque, non dubitavit declarare verbis ex Authographo infra referendis, Concilium Trid. illis in locis publicatum vix fuisse, aut publicari potuisse.

Porro ipsùm met Concilium valde specialem publicationem *Capitis 1. de Reform. Matrim.* requirit,

quirit,

quirat, & talem, inquit *Zipaus Conf. can. lib. 4. de Spons., & Matrim. conf. 4. num. 3.*, qualis nulla exigitur in toto corpore juris, nimirum, ut Populo publicaretur, & explicaretur in *singulis Parochialibus Ecclesiis*, adeo ut non qualiscumque hujus Decreti conciliaris publicatio obliget, sed ea demum, quæ in singulis Parochiis facta fuerit, „ Proinde, „ que Sac. Congregatio ejusdem Concilii Interpret „ alias declaravit non censi satisfactum menti „ Concilii per publicationem in Regno, Provin- „ cia, aut in Synodo factam, sed necessariò publi- „ candum esse Decretum in singulis Parochiis, „ Ita *Eminentissimus Petra Const. XII. Joannis XXII. tom. 4. num. 33.* Jam verò, quo tempore Schenkus Concilium publicare aggressus est Hæretici cuncta terrore repleverant, deficiebant Civitates, & Oppida diebus singulis, & quotidianæ erant Monachorum, Parochorumque apostasiæ à fide, ut statuendum videatur, quod non constet, & rationabiliter dubitetur, an Concilium Tridentinum in *singulis Parochiis* per Hollandiam, cæterasque fœderati Belgii Provincias publicatum sit, aut publicari potuerit. Authores porro omnes, qui asserunt, Concilium Tridentinum in Hollandia publicatum esse, non loquuntur de publicatione facta ad mentem Concilii, id est in *singulis Parochiis*, prout in Belgio Catholico factum fuit, & patet ex Synodo Prov. Melch. 1., quæ voluit, ut d. cap. 1. non semel, sed sæpius Populo in concionibus proponerent Parochi. Sed illi, & hi Authores quoque, qui in scripto EE. VV. porrecto pag. 151. citantur, simpliciter scribunt, Concilium in Hollandia publicatum fuisse, prout communiter hodie- que

que

que apud nos dicitur ob cognitam scilicet Regis Philippi voluntatem, & imperium.

Non dissimulabo, quod Vicarii Apostolici Sasboldus, & Rovenius pro munere suo Concilii observantiam, & signanter hujus *capitis* 1. continuò urserint, prout Decreta ab ipsis emissa, & relata in Bat. Sac. fidem faciunt: sed, an hæc Decreta sufficientis, & necessariæ publicationis vim, & robur obtineant, id enim verò non est valdè expeditum, quandoquidem, dum illi præessent, eversa esset tota Religio: tum quod ipsimet Vicarii Apostolici quidquam *publicare* prohibebantur per Status A catholicos, per quos etiam in exilium missi sunt ambo, tum etiam, quod eorum Decreta vix divulgabantur, & non nisi serò, maximoque cum periculo pervenire poterant ad manus, non jam Parochorum, (quales nulli amplius, ablatis jam templis, proscripataque Religione Catholica, supererant), sed Missionariorum latentium in occultis, ignotisque locis, qui quoque talem Tridentini Constitutionem sine capitis periculo Populo publicare, & explicare in singulis Parochialibus Ecclesiis non valebant, aut poterant. Quod adeo verum est, ut Episcopus Castoriensis Vicarius quoque Apostolicus anno 1668. (mitioribus nempe temporibus) evulgans constitutiones servandas à Presbyteris in fæd. Belgio laborantibus testatus fuerit, quod „ Constitutiones, quas Archiepiscopus „ Philippus Rovenius emisit, temporum ratio, vel „ infregerit, vel ferè antiquaverit. „

Porro quousque hæc meæ circa Concilii Tridentini non sufficientem promulgationem considerationes, & anxietates valere debeant, EE. VV. Sapient-

pien-

pietissimo iudicio relinquo. Aliud aggredior, quod pariter in facto consistit, nempe illam obtinuisse praxim in fœderato Belgio; ut Matrimonia Hæreticorum absque forma Concilii contracta, ibidem rata, & valida habeantur; & quod Coniuges ad fidem conversi non soleant, *ad de novo contrahendum obligari.*

A quo tempore hæc praxis introducta fuerit, non liquet, verum illa incrementum ex probalata Sententia Episcopi Castoriensis Vicarii Apostolici, quam cum à visitatione sacrorum liminum reversus esset, consulta super hac re Sancta Sede omnibus per Hollandiam Sacerdotibus in cura animarum laborantibus annuntiavit, & quam refert Author Bataviæ Sacræ pag. 481., super qua à Prædecessore meo Alphonso de Berghes interrogatus Episcopus rescripsit eidem, prout in annexo Folio desumpto ex Authographo, quod in Archiviis meis conservatur. Eiusdem cum Castoriensi dudum antea mentis fuit Henricus Cuiickius Ruremundensis Episcopus, qui ad Prædecessorem pariter meum Matthiam Hovium scripsit hæc verba ex authographo in iisdem Archiviis asservato, „ De „ Matrimoniis, quæ apud Perduellès, ubi publi- „ cum Catholicæ fidei profligatum est exercitium, „ absquè Parochi præsentia contracta sunt, & in „ dies contrahuntur, dici aliud non potest, quàm „ rata esse habenda: nec illis obstare Tridentinæ „ Synodi Constitutionem, talia irritantem Matrimonia iis in locis, ubi Constitutionis illius legitima facta est publicatio. Ea enim constitutio pluribus in locis vix publicata est antè Catholicæ Religionis proscriptum exercitium, & post sub- „ secu-

secutam longissimi temporis perduellionem, ne-
unquam repetitam, aut renovatam eam publica-
tionem, tum in Civitatibus, tum maximè in Pa-
gis jam dudum oblitterata censerì debet, & junio-
ribus prorsus incognita est ea constitutio, ejusque
publicatio, Ubi observo, quod testante Epif-
copo Cuiickio, Concilii Tridentini constitutio, &
publicatio junioribus in Diæcesi sua huic meæ
Sedi Metropolitanæ suffraganea *incognita esset* ante
quadraginta annorum lapsum. Publicatio enim
per Provinciam Mechliniensem facta est anno
1570., & Cuiickius obiit anno 1609.

His præmissis, ut istius Sacræ Congregationis
jussioni satisfaciám, dubia, quæ EE. VV. in lau-
dato scripto typis impresso proposita sunt, in quos-
dam articulos dividenda duxi, ut mentem meam,
& votum dilucidius exponam.

I. *Duo A catholici Hollandi, contracto Matrimo-
nio coram Ministro, vel Magistratu A catholicis,
convertuntur ambo ad fidem, queritur, an Matrimo-
nium sit nullum, & ritu Catholico renovandum,
servata forma Concilii Tridentini.*

Ad hanc quæstionem de jure respondere ad so-
lam spectat S. Sedem Apostolicam. Quarè referam
de sola praxi observata in Hollandia, & de ratio-
nibus, quibus illa innititur.

Igitur EE. Vestras certiores facio, ab omnibus
omnino Missionariis Secularibus, & Regularibus
talia Matrimonia haberi valida, & nullo prorsus
serupulo illos desuper angì, ac nunquam ipsos
adigere Conjuges conversos, ut de novo contra-
hant. Quinimo Matrimonia inter Catholicum, &
A catholicam, ac viceversa eodem modo contracta,
C habent

habentur valida ad minus in ratione contractus, nisi pars A catholica esset Anabaptista, & non baptizata. Hæc praxis à tempore Episcopi Castoriensis, idest ab anno 1671. universaliter introducta, & observata fuit, eo quod ille Româ reversus, tam verbis, quàm scriptis declaravit, sibi à S. Officio mandatum fuisse, ut sequeretur, *quod saluti animarum maximè crederet opportunum*, prout pariter testatus est apud Prædecessorem meum, ut est in annexo Folio. At qui, inquit Missionarii Hollandi, S. Sedes non ignoravit hanc praxim à Castoriensi introductam, & is non caruit Adversariis, qui Romæ exponerent, quid ille tanquam à S. Sede acceptum, allatumque deprædicabant, prout re ipsa contigisse asserit *Martinus de Suaven de Spons. duorum* citatus in scripto Sac. Congregationis exhibito, porro S. Sedes non contradixit, & non vetuit praxim, quæ jam sexaginta & amplius annos obtinet.

Rationes hujus praxis receptæ allegant duas, unam, ne Religio Catholica illis in partibus, si docerent, A catholicos omnes tali modo conjunctos esse fornicatores, & ex fornicatione natos, maximopere odiosa fieret A catholicis, & acerbissimam in se persecutionem excitaret. Altera, ut facilior redderetur conversio A catholicorum, dum conjuge A catholico conversionem procrastinante, parti Catholicæ licitum est, in matrimonio ita contracto permanere sine contumelia Creatoris. Ex hac praxi concludunt Missionarii Hollandi, quod cum, sciente, & non prohibente S. Sede, illa jam tanto tempore obtinuerit, Ecclesia derogant Legi Tridentinæ, aur saltem pro Hollandia relaxarit.

Dix

Dixi Matrimonia in Hollandia contracta ibidem rata haberi saltem in *ratione contractus* : quia illi Missionarii ex scholis nostratibus eò missi, qui separant contractum Matrimoniale à Sacramento, & tenent, Parochum, non autem Contrahentes esse Ministrum Sacramenti, hi, inquam, hanc alteram habent praxim ; quod etsi credant, talia Matrimonia esse valida, tamen ea renovari curant, dum utraque pars convertitur, & dum id commodè fieri potest : allegantes pro ratione, I. quia certius est, Matrimonium subsistere, quod coram Parocho, & Testibus initur. II. Quia Benedictionis Sacerdotalis participes tunc fiunt, III. Quia probabilitèr etiam Sacramentum, & gratiam Sacramenti tunc suscipiunt, certum non sit, an notè sufficiat pro materia Sacramenti Matrimonii illa renovatio consensus, ut aliqui Doctores adnotant ; Et hæc forsitan ratio est, cur in locis Catholicis de novo coram Parocho, & Testibus post separationem, & peractam pœnitentiam contrahere jubeantur illi, qui ab ante invito, & renitente Pastore in ipsius, & Testium præsentia contraxerunt.

II. *Casu, quo una pars suprædictorum conjugum convertatur ad fidem altera in hæresi permanente, queritur, an pars Catholica possit relinqui in illo conjugio, & in bona fide, & admitti possit ad Sacramenta Pœnitentiæ, & Eucharistiæ.*

In tota Missione Hollandica obtinet praxis, ut pars conversa in Matrimonio relinquatur, & peractâ pœnitentiâ, ad Sacramenta admittatur. Et ejusdem mentis est Eminentissimus Petra, & la Croix relati in scripto Sac. Cong, oblato pag. ibi-

dem 156. Nam ut supponitur, Matrimonium in ratione saltem contractus est validum. Hæc autem sententia, velidè est amplectenda, & oppositæ præponenda, quia conversioni favet, & tranquillitati publicæ: Nam si pars conversa separari deberet à parte hæretica (prout certò in opposita sententia fieri deberet) innumeræ sequerentur difficultates, maximè ubi proles jam esset nata: ex quibus se extricare nullatenus posset pars conversa, nisi Patriam relinqueret, & sic omnes omninò Missionarii evidenti periculo exilii, aliorumque gravium malorum subicerentur.

Quare videtur quoque Parochus talibus non debere Sacramenta denegare: sed partem verè conversam paterno affectu amplecti, & quamdiu altera pars conversa non fuerit, nihil de Matrimonio imprudenter effutire: Sic enim melius consulitur educationi prolis in fide Catholica, & faciliùs allicietur ad fidem pars nondum conversa, quæ aliàs forsitan resiliret, dum resciret, se usque modò in continua vixisse fornicatione, & resiliendo prolem secum adduceret ad Tempa Acatholicorum, uti experientia docuit.

III. Quæritur, an expediat diffinitivè declarare ex autoritate Apostolica, Matrimonia *Hollandorum citra formam à Concilio Tridentino præscriptam contracta nulla esse, & invalida?*

Episcopus Castoriensis testatus est, quod anno 1671. sibi Roma responsum fuerit à S. Officio: *Non convenire, ut questio à se ^{pro}posita à sancto Officio definiretur.*

Et hæc Sacra Congregatio sub die 23. Augusti 1681. sese abstinens ab explicita declaratione nullitatis

litatis

litatis dictorum Matrimoniorum rescripsit: *Ad mentem cum Sanctissimo scilicet si esset respondendum dubio esset, respondendum negativè, & huic sententiæ inhæsit die 30. Februarii 1683.* Ita in supracitato scripto in Sac. Congregatione exhibito pag. 154.

Si tempore Castoriensis Episcopi, & decennio post, visum fuerit, talem decisionem non expedire, patientur EE. VV., ut hodie judicem, talem decisionem horrendum in modum obfuturam bono Religionis in Hollandia, cujus rei ratio frustra à me multis verbis allegabitur, dum illa EE. VV. minimè lateat. Unum illud exponere liceat: Evidentissimum, & inevitabile Religioni Catholicæ exitium imminere, dum ex tali declaratione Rectores Reipublicæ fœderati Belgii intelligerent, se post centum quinquaginta annos demum damnari, tamquam in continua fornicatione viventes, ex fornicatione natos, & non nisi prolem fornicariam gignentis. Vereor etiam, ne Jansenistæ nondum subacti, & non omni potentia exuti in S. Sedem crudeliter insurgerent, & ipsos met Reipublicæ Rectores in universos Romano-Catholicos, omnesque Orthodoxos Missionarios implacabiliter concitent; prout nuper effecerunt occasione Officii S. Gregorii Papæ VII. quandò exiit Edictum juramenti ab omnibus omninò Missionariis præstandi sub pœna exilii, aliorumque majorum. Quarè etiam supposita Sac. Conc. Tridentini promulgatione sufficienti, & per omnes, ac singulas Parochiales Ecclesias, censeo non expedire, ut talis diffinitiva edatur declaratio nullitatis Matrimoniorum in Hollandia citrà præscriptum

tum Concilii contractorum. Verum est, Aca-
tholicos hanc gratiam non mereri, sed bonum
Religionis, & Fidei Catholicæ conservatio, nec
non quinquaginta millium Romano-Catholico-
rum in fœderato Belgio degentium commiseratio
hanc gratiam videntur mereri in re, quæ est solius
juris positivi Ecclesiastici.

Omnibus consideratis, sinant EE. VV., ut
sententiam meam totaliter, & integrè aperi-
am. Non videtur mihi sufficere, ut Matrimonia, de
quibus quæstio, simpliciter tollerentur, prout
hactenus illa tolerata fuere: Nam sic Episcopis,
Parochis, & Missionariis supersunt, & remanent
eædem perplexitates, anxietates, & dubia, de
quibus meritò apud hanc Sacram. Congregatio-
nem conqueritur Episcopus Iprensis, & quæ me
etiam subinde vexarunt, & ancipitem reddiderunt,
& salvo Sanctitatis Suæ supremo Oraculo, judico
expedire in re adeo perplexa, ut pro salute ani-
marum, & pro incremento Fidei Catholicæ in
fœderatis Provinciis (in quibus Concilium Tri-
dentinum sufficienter fuisse publicatum non con-
stat) Summus Pontifex legem latam per Concilium
Tridentinum ex suprema autoritate relaxet, &
super dicto impedimento novo cum Incolis Pro-
vinciarum illarum dispenset; quandò cessabunt
gravissima incommoda, conversio ad fidem Ca-
tholicam reddetur facilior, dissidia, & odia non
orientur inter partem Catholicam, & hæreticam
ratione consensus, quem pars hæretica non volet
renovare coram Parocho; una pars alteram non
deseret, nec ad aliud Matrimonium convolabit;
vitabuntur fornicationes non tantùm formales,
sed

sed etiam materiales, quæ, dum fieri potest, impediri quoque debent. Denique pars Catholica sine ulla anxietate ad Sacramenta admitti poterit.

Liceat quoque illud adnotare, quod in Matrimoniis Hollandicis, pro more, & secundum leges Regionis celebratis, nimirum præmissis tribus proclamationibus, super quibus numquam dispensatur, & adhibitis duobus Testibus, qui semper ibidem adhibentur, obtineatur finis à Concilio intentus; qui fuit, ut gravissima peccata, quæ ex clandestinis Matrimoniis sequebantur, efficaciter impedirentur; præsertim eorum, qui hac occasione in statu damnationis perseverabunt, dum priori Coniuge, cum qua contraxerant, relicta, contrahebant cum alia publicè, quia prius Matrimonium probari non poterat: Et sic cum posteriori coniuge in perpetuo adulterio vivebant; atque hic finis etiam obtinetur per Matrimonia coram Magistratu A catholicis in Hollandia contracto.

Postremò ad EE. VV. notitiam deducendum existimavi, spem esse non infundatam, ut ipsimet Status Hollandiæ modum ponant frequentibus illis conjugis inter disparis Religionis homines, unde Ecclesiæ Catholicæ non modica adveniret utilitas: dum ex illis Matrimoniis tam bene nascitur periculum perversionis partis hæreticæ, & proles non periclitabitur de fide; certe anno 1728. proponente Magno Pensionario in ordinario statuum congressu, deliberatum fuit, ut ad impediendas rixas, dissidia, & alia varia incommoda provenientia ex Matrimoniis prætensi Reformati cum Catholica non liceret ulli Reformato,

aut illi, quorum Parentes actualiter, aut, dum viverent, religionem reformatam profitebantur, conjugium inire cum Catholica; & quod proles ex similibus prohibitis Matrimoniis nati essent illegitimi, & legitimari non possent. Porro die 30. Aprilis 1732. constituerunt in alio ordinario congressu hanc propositionem executioni mandare, & per Edictum promulgare, quod ultimum tamen usque in hunc diem (incompertum ob quas causas) ad effectum deductum non est, nisi nuper admodum pro solis Officialibus militaribus.

Igitur, ut votum meum ad præmissa dubia distinctè apud EE. VV. proferam, censeo ad primum: *Matrimonia A catholicorum in Hollandia contracta citra formam à Concilio Tridentino præscriptam, rata esse & valida, ac minimè renovanda, si nullum obstet impedimentum Canonicum.*

Censeo ad secundum, partem conversam posse relinquere in illo Conjugio taliter contracto, & in bona sua fide, atque à Parocho posse, & debere admitti ad alia Sacramenta, servatis servandis.

Censeo ad tertium: *Non expedire solemniter declarare Matrimonia Hollandorum esse nulla, & invalida, etiamsi S. Sedi videretur statuendum esse, quod ea nulla, & invalida sint: idque ob gravissima, & inevitabilia mala Religioni Catholica ex tali declaratione imminencia.* Et EE. VV. manus humillimè deosculor.

Miechliniæ die 18. Octobris 1737.

EE. VV.

Humillimus, & Devotissimus Servitor verus

Tho. Cardinalis de Alsatia.

D. AD.